

ob motum Cordis vel abolitum vel admodum turbatum in vasis subsistens grumefactus fuit, aut si qua coagulabatur, nullum tamen valetudini damnum attulisset, quin potius citra alexipharmacorum aliorumve dissolventium usum supervixissent, nisi globus plumbeus cani & Nux vomica caniculæ vitam abstulisset.

5. Canicula superato primo acerrimo conflictu, minus postea à *cocculis* crebrius & copiosè ingestis lædebatur, nec tantum tumultus excitabantur, non quòd ventriculus in tam brevi & acerbo tyrocinio veneno aslueverit ac ventriculo familiaris redditum fuerit, nec quòd ventriculi membrana nervea stupidior facta adversùs injurias *coccularum* induruerit, nam eundem sensum quem priùs habuit, retinuit, appetiit, oblata avidè devoravit, sed potius propterea, quia ventriculi tunica mucosa, à muco poros ejus oblinente mundata, permisit, ut spicula *coccularum* citiùs membranam nerveam ferirent, unde insurgentes fibræ *cocculas* maturè eliminarunt per vomitum & secessum: fortè etiam multum fermenti benignioris in fundo ventriculi aderat, post longa irritamina ex arteriis elicit, quod acrimoniam *coccularum* infregit.

CAPVT XIII. De Nuce Vomica:

Historia I.

CAtello projectio trium circiter septimanarū, 16. Jul. 1676. limaturæ *Nucis Vomicae* drachmam dimidiam, hora secunda pomeridiana, cum Nob. D.D. Heinricho Scretæ à Zavorzix lacti permixtam infudi. Aliquandiu nihil p. n. observatum fuit, nisi quòd vagiret: elapso horæ quadrante caput subinde succutieba-

tiebatur, aut in latus trahebatur, aliquando tremuit ac si rigorem pateretur: interea vagiit continuò, evomit lac sincerum, non coagulatum: paulò post nunc pronus, nunc supinus, exporrectis pedibus inflexilibus, vero tetano extensus, jacuit, quandoque totum corpus motibus convulsivis concutiebatur & multivariè jactabatur, mox toto corpore & collo instar schidii rigidus protensis pedibus evasit, atque ab illo tempore vagire desit, exserta continuè lingua: abdomen valdè intumuit. Postquam duabus horis convulsionibus afflictus jam semimortuus esset, abdomen incidi, inter secandum rursus vagire & motu convulsivo agitari cœpit, qui protinus in tetanum vertebatur. Ventriculus, utroque orificio arctissimè clauso, supra modum distentus erat: Illo exsecto vidimus diaphragmatis crura, antequam illud in inspiratione ad plenam distensionem & expansionem perveniret, motu convulsivo, ut in singultu, succuti. In ventriculo invenimus lac grumosum cum mucosum multo & frustulis straminis: illo à contentis mundato, nulla inflammationis signa observare potuimus, anfractuam tamen superficies minùs alba erat ac alias conspicitur. Ventriculo exsecto nihilominus artus & collum à tetano rigeant; diaphragma diu & sæpius brevibus intervallis motu convulsivo succutiebatur: ex venis & arteriis sanguis largè, splendidè rubescens emanavit nullibique concretus, aut grumosus à nobis visus fuit. Aperto pectore cor veluti emortuum, cultelli apice irritatum, movebatur subinde. Tertia hora post exhibitam *nucem Vomicam* incisus cordis ventriculis & Venâ cavâ prodiit sanguis fluxilis, grumorum prorsus expers.

II.

Caniculæ provectioris ætatis, mediocris magnitudinis, pilis nigris præditæ circa principium Septembris 1677. *Cl.D.D. Joh. Conrad. Brunnerus* dedit *Tartari Emetici* grana aliquot, nullo subsequente effectû memorabili, imò quasi nihil hujusmodi as-

sumpsisset, sana vixit, permanente urinæ incontinentia, ob quam cætera fidelis custos hero suo eviluit. Die 18. Oct. 1677. cum Domino *D. Brunnero*, præfente *Cl. D. Matthæo Scherpfio Durlac. Med. Licent.* tum ex Italia reduce, dedi *nucis Vomice* limatæ drachmam dimidiam circiter; quam cum mica panis in bolum redegimus. Præ timore mox alvum & vesicam exoneravit. Ultra dimidiam horam nullum symptoma observavimus, nisi quod latebras quæsierit & subinde fugam tentarit: nunquam vomuit, nunquam eructavit, aut spumam profudit: at crebrò os lingebat. Ante decimam antimeridianam stans, aut lumbis insidens erectis trunco, collo & capite ac pedibus anterioribus, subinde oculis connivendo caput antrorsum inclinavit, mox caput seu ab infomnio perterrita, ut & pedes anteriores in altum attollebat, subinde caput retrorsum trahebatur nunc fortius, nunc mitius, nunc brevioribus, nunc longioribus intervallis: interea crebrò mingeat; semel egeffit scibala alba concreta, non tamen indurata: frequentes subsultus, seu *πάλμοι* in partibus carnosis trunci & artuum visi sunt. Circa decimam forti Epilepsia correpta fuit: in hoc paroxysmo, qui fere per horæ duodecimam partem duravit, caput retrahebatur, oculi fixi manserunt, pedes nunc extensi obriguerunt, nunc succutiebantur & tremebant; respiratio aliquandiu penitus cessare videbatur; Cor celeriter, frequenter & validissimè pulsabat manum attingentis: nec excrementa per alvum aut urethram, nec salivam aut spumam ore egeffit: nulla ullius sensus indicia animadvertiebantur. Finito paroxysmo inobilis, ceu paralytia, jacuit, respiravit celerrimè & frequentissimè ceu à cursu incensa, cor frequentius celerius, at debilius quàm in paroxysmo movebatur: brevi tamen vires recuperavit, in pedes surrexit, leviculo baculi attactu cucurrit & solitas latebras quæsivit. Verùm non longæ induciæ concedebantur, stanti enim caput & pedes anteriores subito & vehementius in altum abripiebantur: plerunque primùm oculis clausis, postea etiam aper-

tis,,

eis, ac si in somno territa fuisset ipsaque coma vigil pateretur: quandoque etiam caput retrorsum trahebatur. Hi Epilepsiae prodromi crebriores & vehementiores erant, quàm primum paroxysmum præcedentes; mansere tamen hæcenus sensus integri: crebrò minxit, alvo semper oclusâ. Vix horæ quadrante elapso rediit Epilepsia, in qua stans projiciebatur cum impetu quodam in pavementum; in principio artus, truncus & caput validè quassabantur, mox artus & truncus, capite retracto, rigebant, pedes posteriores mirè elongabantur tensique manebant: Os claudebatur, oculi figebantur: respiratio erat intercepta; nulla spuma ex ore prodiit, cor vehementer, citissimè, sed æqualiter movebatur: paroxysmus iste citius primo & sua sponte remisit. Cessante paroxysmo oculos movit, hinc inde circumspexit, celerimè, ceu post cursum, respiravit, siccâ linguâ longè exsertâ, ceu valdè defatigata & debilitata diu sinistro lateri incubuit: decubus pedes nunc tremebant, nunc succutiebantur. Compulsa ægrè tandem surrexit, aliquot passibus incessit, aliquandiu parieti innixa stetit, torvè circumspiciens, quandoque ringens. Paulò post denuo imminentis Epilepsiae prodromi apparuerunt, brevibus intervallis increbrescentes, vehementiores prioribus; nihilominus oculis nitidis & veluti flammeis circumspexit. Vix horæ decimæ signum perfonuit, tertia vice correpta fuit epilepsia vehementissima; at nec in hoc paroxysmo spumavit. Cessante paroxysmo primum oculos movit, mox citissimè respiravit, linguam aridam longè exseruit, & quamvis sensibus valeret, nihilominus artus nunc rigebant, nunc succutiebantur, nunc veluti tremebant: post aliquam quietem compulsa surrexit, lento gressu pedibus veluti rigidis incessit, posticos pedes quasi trahendo; parieti rursus innitenti caput motu convulsivo retrorsum trahebatur & quamvis scamni humilioris asseri caput validè crebrò fortiterque allisisset, simul in altum sublatis pedibus anterioribus, locum tamen non mutavit, torvè semper circumspiciens & bacu-

lo monstrato ringens. Dimidiâ ante undecimam matutinam
forti paroxysmo omnibus sensibus abolitis prostrata fuit, omni
genere motuum convulsivorum exagitabatur, cum respiratione
intercepta, citra ullius excrementi sensibilem excretionem: dura-
tio hujus paroxysmi ceteris non longior fuit. Finito paroxysmo
instar mortuæ jacuit, mox celerrimè & frequentissimè respirare
& oculos movere incepit: sensibus integris nihilominus multi-
fariam artus motibus convulsivis afficiebantur; vidit, vellicatis aut
compressis auribus signa perceptionis dedit; dum pulvis tabaci
naribus indebatur, reniti conabatur, mox caput succussit absque
sternutatione, nasum lambit & aliquandiu vegetior videbatur:
nunquam tamen etiam compulsa surrexit; oculi turbidiores fie-
bant: motus convulsivi subinde invalescebant, manentibus respi-
ratione & sensibus; labia tremebant & quandoque motu Cynico
torquebantur: paulò post cor magis magisque in motu elanguit
brevique citra paroxysmum Epilepticum planè substitit & cani-
cula vivere desuit. Pectus statim fractis costis aperuimus: Cordis
dextrum ventriculum sanguine turgidissimum forfice discidi-
mus, cum impetu sanguis rutilus ad ulnæ dimidiæ altitudinem
profiliit, licet nec vel minimi motus vestigium in corde apparue-
rit: neque in hoc ventriculo neque in illius auricula neque in Ve-
na Cava vicina vel minimulum grumulum, aut granulum coa-
gulati sanguinis invenimus: indito digito insignem calorem in
hoc ventriculo percepimus: Inciso sinistro ventriculo prodiit
sanguis copiosus, splendidius rutilans, at citra impetum: & iste
erat grumulorum expers: Indito digito nullum calorem dextri
ventriculi majorem, tactu judice,prehendimus. Sanguis ex-
travasatus protinus in grumos concrevit, ut & subclaviæ sinistrae,
jam aliquomodo cadavere refrigerato. Pulmones erant mol-
les, non inflati, sed aliquantulum collapsi, subrubri, alicubi ma-
culis rubris quasi conspersi. Imo ventre apertè primò manife-
stè vidimus ventriculum secundum longitudinem corrugari, sul-
cis

cis rectis & profundis planè conspicuis; postea etiam, fibris circularibus motis, circa antrum pylori, circa medium & versùs stomachum, contrahebatur: à contractione ventriculus minor & angustior evadebat: relaxata contractione magis distendebatur & amplior, quàm contentorum fluidorum & crassiorum moles postulabat, manifestè reddebatur; repetita contractione rursus minor & angustior fiebat idque sæpius alternante contractione & relaxatione. Intestina omnia, etiam rectum motu peristaltico sursum deorsumque movebantur. Hunc intestinorum & ventriculi motum, diu continuantem vidimus, pridem emortuo corde & sanguine propè omni effuso, quamdiu sc. hæ partes calebant. Dum intestina movebantur, observavimus contenta motu peristaltico propelli ulterius; alicubi portio intestini inter duas constrictiones flatus pertinaciter retinuit, ut nec vi sursum deorsumve adigi possent, quod fortè in colica & affectu hysterico credito frequenter fieri solet. In spatio vacuo hypochondrij sinistri inter ventriculum & lienem ac crura diaphragmatis & renem sinistram calorem contactu comperimus, cordis calori prorsus non imparem. Ventriculo à portione gulæ in dorso, seu summitate secundum longitudinem ad duodenum inciso, occurrit in ipsius fundo bolus nondum penitus dissolutus, mucro turbido immersus & obvolutus: aderat quoque aliquid pultacei, juscule avenaceo, quod manè devoraverat, non absimile; ossium & cartilaginum fragmenta; quibus remotis nihilominus superficies mucro oblinebatur: omnium contentorum pondus vix $\text{z}ij$ vel ad summum $\text{z}iij$ erat, quamvis ventriculus non distensus $\text{z}viii$ capax esset. Interna superficie ab omnibus contentis mundata anfractus rubebant, ceu inflammati, magis supernè & ad latera, quàm infundo, minùs circa stomachum: totum antrum pylori album permansit: foris nulla inflammatio apparuit; at vasa dorsum perreptantia à sanguine turgidiora debito erant. Separatâ tunicâ fibrosâ forfice, quod celerius quàm cultro, aut
lan-

lancetta succedebat, circa stomachum & sub pyloro in duodeno glandulas sporadicas plures tunica nerveae adhaerentes conspexi, in tota reliqua superficie hujus tunicae nullas, at plurimos vasorum sanguiferorum & nervorum ramulos illam perreptantes eique se immergentes. Ablata tunica fibrosa solum nerveam inflammata vidi; omnes anfractus oblitterati erant, plana prorsus apparuit ac solummodo mucos pellucido oblita videbatur primum, postquam vero aqua tepida macerata fuerat, interna nerveae superficies granulata & quasi glandulosa evasit, multo mucos pellucido nihilominus oblecta; mucos deterfo plures aphthae in conspectum venerunt. Superficies granulata facile abscessit a nervea; in illam nullum vas sanguiferum desit & manifeste constitit, nihil nisi tunicam crustaceam esse, quae pelluciditatem affusa tepida amisit, crassiorque facta facile abscessit a nervea, non secus atque illa, quae linguam obtegit, fervidae infusa.

In externa parte tunicae fibrosae vidi centrum quoddam fibrarum rectarum non procul a stomacho, a quo fibrae rectae sursum & hinc per dorsum, ad latera & deorsum per tundum ad pylorum usque, ceu radii, diffundebantur: sub his latebant Circulares nerveam tunicam immediatè obvolventes: haec circa stomachum carnosae, hinc ad antrum pylori magis albae & graciliores, circa antrum pylori crassiores, densiores & planè nerveae erant: illis circa antri pylori finem remotis, limbus in duodenum prominens evanuit. Intestina foris albicabant, quamvis vasa sanguifera turgerent: aliquot in locis vasa lactifera ad latera, non in convexa parte nec ubi mesenterio annectuntur, manifestè emergere vidimus. Illis incisus in duodeno & jejunio aliquosque mucus turbidus continebatur, in ileo aliquid pultacei & portiunculae *nuci Vomicae* similes, item excrementa liquidiora, circa ejus finem compactiora, in caeco & recto in scibalas albas coacta. Contentis sublatis duodenum & maxima pars ejus inflammata, in ileo hinc inde maculae rubrae nunc ampliores nunc angustiores appa-

tuerunt: rectum duodeni & jejuni instar inflammatum fuerat. Agmina glandularum intestinalium non magis quàm aliæ partes inflammatae erant: uno alteroque foris presso manifestè prodiit mucus turbidus: glandulae solitariae caeci manifesto osculo patebant: omnes tunicae nervae insculptas esse clarè videre potuimus. Vesicula biliaria, ductus communis & tres hepatici soli & seorsim aliquosque incedentes, antequam communi infererentur, sc. major sinister, minor dexter, minimus medius, supernè ex cavo hepatis emergens, omnes bile admodum turgebant. Plura quoque vasa lymphatica distentissima in cavo hepatis occurrerunt. Hepar erat molle, rubicundum, naturali similitimum: Lien lividus, major debito & duriusculus: Pancreas naturale duplici ductu praeditum fuit, quorum quilibet peculiari ostio, dimidii digiti distantia sc. hiabat in cavum intestinorum. Ren dexter sanus fuit, sinister foris lividus & inæqualis. Vesica erat vacua, contracta, inferiùs, praesertim circa urethrae insertionem in vaginam, inflammationis indicia ostendit: Collum vesicae & uteri laxa erant. Testiculis seu ovariiis destituebatur, nam castrata fuerat, relictâ maximâ parte uteri.

Receptaculum Chyli amplum fuit, continuit Chylum multa Lympha dilutum: eo inflato aer celeriter ad auriculam dextram pervenit. *Cl. D. D. Brunner* praeter ordinarium ductum thoracicum invenit vas quoddam insigne, quod Lymphaticum credidit: hoc in latere sinistro per thoracis carinam, juxta aortam supra ramulos intercostales ascendit, & ductum thoracicum conscendit eo loci, ubi versùs latus sinistrum declinare & ad suam insertionem properare consuevit; hinc perrexit ad glandulam quandam supra gulam positam, ubi visum subterfugit: inflato ductu thoracico observavit quoque hoc vas inflari atque indito mercurio vivo sursumque truso vidit mercurium sub cava à capite descendente, facto circulo, propè insertionem ductui thoracico inferi ac contenta cum ipso in subclaviam fundere. *D. D. Brunnerus* die

seq. cranium rostro corvino confregit: in sinu longitudinali nullum sanguinem grumosum invenit. Ventriculi scatēbant lymphā: cerebri mole vola manu pressa ex infundibulo circa glandulam pituitariam absciso lymphā stillabat, minimè verè ex processibus mamillaribus etiam resectis, quos manifestè impervios deprehendit: minimeque in coryza per os cribriforme in narium cavernas mucum exstillare didicit. Nec in hoc nec in aliis canibus glandulam pinealem hactenus invenit.

III.

Canis nondum ætatis annum supergresso, mediocris magnitudinis, *Cl. D.D. Joh. Conrad. Brunnerus* d.1. Nov. 1677. vulnus in dextro Epigastrio oblongum, in cavum abdominis penetrans inflixit, duodenum cum pancreate & portione omenti extra vulnus protraxit, filum sericeum cum acu prope insertionem ductus pancreatici traduxit, fortiter constrinxit ac trans vinculum Pancreatis ductum penitus cum ejus & omenti portione abscidit; vulnus consuit, quod citra traumatica coaluit, cane frequenti linctu præcipuam opem præstante. Canis paucis diebus elapsis edit, eucurrit, sanissimi instar se habuit, atque ad Januar. d. 2. 1678. sospes & incolumis vixit, nec in illo vel minimum vitium in actionibus naturalibus, vitalibus & animalibus animadversum fuit, canes majores etiam adoriens victor recessit; famelicus hero suo Lanioni non semel frustra carnis, vitulinae imprimis, surripuit, ut propter tot furta ad mortem damnatus fuerit, quamvis magni ipsum constiterit; nam illo debitum centum florenorum à pauperculo ad incitas redacto expungebatur. Cùm vagabundus esset, ne experimenti certitudo de ductu pancreatico absciso nobis periret, d.2. Januar. 1678. Disenhofii in prædio meo, hora 2. pomerid. præsentē *Cl. D.D. Heinricho Scretā, Cl. D.D. Brunnero & D. Mattheo Scerpsio Durlac. Med. Licent. pulv. Coccularum Ind. 3s* cum iusculo infudimus, vix quadrante horæ elapso bis cocculas copiosissimo

fimo muco immixtas evomuit; incessit aliquandiu vegetè, postea
 ceu vertiginosus nutabat, semel atque iterum convulsionum
 prolusiones supervenerunt, stanti ceu exterrito caput retraheba-
 tur & pedes anteriores attollebantur: verum ante tertiam po-
 meridianam omnia convulsionem aut graviora minitanti eva-
 nuerunt; hinc inde cucurrit & sibi fugâ consulere tentavit. Post
 3.^m pomer. *coccularum* contusarum 3j cum mica panis in bolum
 coactas intrusimus: at nec hic bolus illum multum afflixit: circa
 quintam Vespertinam quievit: circa 6. Vesp. bolum cum multo
 muco & frustulum ossis evomuit. Post 7. panis frustula & officula
 objecta avidè devoravit. Circa 9. noctis multum aquæ ingur-
 gitavit: totâ nocte quietus fuit. die 3. Januar. mane vegetus erat,
 ac si nihil adversi evpertus esset, cum importunitate cibum solli-
 citavit. Circa 8.^m cum pane in bolum redactum: nullum sympto-
 ma observatum ad decimam usque, tum latebras quæsit, fugam
 meditatus est, sub fornace aut scamnis delituit quietus: paulò post
 validè ceu vomiturus eructavit, quamvis nihil egresserit. Post 10.
 ex limaturæ *Nucis Vomica* 3j & pane duos bolos confectos intrusi-
 mus, primum statim evomuit, alterum retinuit; aliquandiu sani
 instar hinc inde cucurrit, scibalum durum, magnum, siccissimum
 egressit: brevi postea stans subitò exterrebatur, incessit cruribus
 divaricatis & pedibus anterioribus protensis, omnibus pedibus
 quasi rigidis nec amplius flexibilibus: quiescenti ab ingressu caput
 & reliquus truncus retrahebantur iteratis vicibus, ac si quis ipsum
 manu circa cervicem & lumbos prehensum vi quadam invitum
 retrorsum ageret. Vix horæ quadrante præterito januæ limiti
 insistent, cum impetu quodam à paroxysmo Epileptico vel e-
 mentissimo retrorsum, ultra duos pedes à sua statione, projectus
 fuit, in quo artus & caput nunc succutiebantur, nunc retracto ca-
 pite extensi & rigidi manserunt, cum omnium sensuum abolitio-
 ne Paraxysmo gravissimo superato aliquandiu, ceu à longo
 cursu fessus jacuit, & anhelosè respiravit: mox tamen surrexit

& aliquot passibus cucurrit. Brevi secundus paroxysmus successit priori vehementior & diuturnior, quo exant lato rursus pedibus institit & aliquo usq; progressus est: verum brevioribus intervallis tertius & quartus paroxysmus gravius ipsum affligerunt, nam præter abolitionem sensuum manifestè respiratio intercipiebatur; pulsationem cordis inæqualem, sc. nunc debilem, nunc fortè, aliquando per plura momenta intermittentem, maximè in quarto paroxysmo deprehendimus: paroxysmis cessantibus, ceu mortuus jacebat & artus ac caput motibus convulsivis, sensibus integris, continuè succutiebat, anhelosè imprimis finitis paroxysmis respiravit. Ante 12. antemerid. s. paroxysmo correptus fuit, nec prioribus motibus convulsivis ferociore, nec diuturniore, at pulsus cordis inæqualior erat, sæpeque intermisit aliquandiu rediitq; tandem prorsus substitit artibus & trunco flaccidis & prorsus flexibilibus, atq; ita vivere desit. Statim aperuimus pectus; pulmones quasi minati erant, rubicundiores tamen in dextro quàm in sinistro latere, in quorum extremis ramuli sanguiferi turgidi admodum fuerunt; manibus cavo pectore immisiss mirè omnia fervere experti sumus. Disciso pericardio cor amplissimum in conspectum venit. Ventriculus dexter ejusque auricula, venæ pulmonicæ, cava ascendens & descendens, azygos omnesque intercostales summo opere à sanguine distendebantur; minus auricula sinistra. Inciso dextro ventriculo sanguis largiter emanavit isque fluidissimus; nullus grumulus vel in ventriculis, vel in auriculis, vel in venis etiam minoribus repertus fuit: Vase autem terreo vitreato exceptus mox in grumum coaluit, ac aliquandiu repositus tertia pars in serum solvebatur: quod prunis suppositis, in gelatinam, instar feri humani, concrevit. Imum ventrem *D.D. Brunnerus*, cautissimè aperuit, vulnere perfectissimè cōsolidato intus in epigastrio dextro omenti portio & duodenum, mediantibus fibris oblongis, ut & peritonæo vicino, accreverunt; lobus dexter hepatis convexi intermedius fibris oblongis diaphragmati

gmatis p. n. annexus fuerat. Ventriculus amplus fuit, in superficie à rugis & monticulis veluti asperiusculus, ob venas sanguine turgidissimas aliquomodo variegatus; antrum pylori album; pylorus & stomachus satis arctè constringebantur. Omentum sanum fuit: Lien foris quasi granulatus, instar glandulae conglomeratae: Duodenum amplum & plura ex tenuibus flatibus turgabant: rectum & caecum etiam debito ampliora apparebant: pleraque intestinorum hinc inde constricta flatibus detinebantur, non tamen adeò pertinaciter: in sulcis ubi constringebantur, circuli rubri videbantur. Venae mesentericae aliarum venarum more à sanguine valdè distendebantur.

Pancreatis pars superior & major satis florida & molliuscula, naturali tamen gracilior & durior erat: inferior gracilior, pallidior, lacera & veluti exsucca fuit: ut de experimento planè certus esset *D. D. Brunner* duodenum & jejuni portionem cum pancreate & ductu hepatico exemit: osculum pancreatis duabus uncis infra biliarium intus prominulum durum & hians fuit, non tamen pervium esse inflatione aut stylo gracilimo deprehendere potuit: foris ubi ductus pancreaticus inferebatur atque abscisus fuit, filum sericeum adhuc constrictum reperit, cui arenulae albæ accreverant: ductuum abscisorum extrema ab illo fore ad unciam abscedebant, & quasi retrocedebant: ductus inflati in extremo, ubi detruncati fuerunt, ne minimum flatum transmittent, adeò perfectè coaluerunt, quamvis neuter ante vel post detruncationem ibi filo constrictus fuisset: ductum etiam & vivo implevit, quem etiam pertinacissimè retinuit, quamvis vi quadam versùs extremum adigeretur: adeò ut nec *D. D. Brunnerus*, nec nos spectatores dubitare potuerimus, nec vel minimam guttulam succi pancreatici post abscissionem in cavum intestinorum stillasse: inferior ductus vacuus fuit: superior multum succi adhuc continuit, saporis non acidi sed subsalsi, qualis fero sanguinis inest.

Vesica urinā turgidissima fuit, nam intra triginta horas carnem minxisse, nunquam observatum fuit. Ventriculo à stomacho ad pylorum inciso, circa stomachum circumquaque ad palmi ferè distantiam occurrit protinus mucus pellucidus, aliquantulum spumofus, cui bolus ex *nuce Vomica* & pane confectus involuebatur: hinc usque ad pylorum invenimus mucum crassissimum, viscidissimum, valdè spumeum, turbidum & obicure albicantem. Deterfò mucò circa stomachum aliquousque, ut & supernè usque ad antrū pylori interna superficies non parum rubebat, minùs fundus & latera: antrum pylori planè album mansit. In duodeno & jejuno ultra sex spithamas reperimus mucum propè candore lacteum, viscidiusculum, turbidum prorsus mucò ventriculi dissimilem: ne guttula quidem bilis, etiam propè ostium ductus biliarii, nihilque alieni alius rei huic mucò chyloso hucusque admixtum vidimus. Inde per quatuor spithamas mucum magis fluidum invenimus, cum aliquot Lumbricis latis, cucurbitinis & teretibus, quorum plures adhuc vivebant proboscides firmissimè internæ intestinorum tunicæ infixæ, à qua etiam hirudinum instar pendeabant, sublato intestino. A termino hujus portionis ferè ad finem ilei mucum flavum, fluidum, satis copiosè, cui arsenici & auripigmenti scintillantes portiones mixtæ erant, invenimus: occurrit etiam frustulum *nuci vomica* limatæ simile, sed dubiè, cum bolus adhuc in ventriculo integer fuerit. Reliqua portio ilei vacua prorsus fuit: mucus illius paucus & valdè inspissatus erat. Cœcam continebat materiam pul-taceam flavam, cui frustulum ossis & pili permixti erant. Simile excrementum in principio recti occurrit, sed spissius. In fine recti scibala molliora continebantur, quam post *nucem vomica* intrulam excreverat: in his scibalis adhuc reliquæ *coccularum* detinebantur. Omnibus contentis ventriculorum sublatis glandularum arcolas, maximè illarum limites magis prominulos quàm in aliis conspeximus, imprimis longissimæ in fine ilei. In una a-reola-

reolarum glandulosarū, ubi *arsenicum* & *auripigmentum* substitute-
runt, punctula duo rubra in medio enituerunt: illeum, ubi vacuū, &
rectum solito quoque rubicundiora videbantur. In cœco & recto
glandulas solitarias plures invenimus, elucescente clarè osculo in
illarum medio, ceu ab acu inflicto: detractâ tunicâ fibrosâ ma-
iorem numerum glandularum solitiarum clarè conspeximus,
quæ tunica nerveæ manifestè insculptæ erant: similes variolis,
quæ ubi fibrosam respiciunt convexæ, ubi intestina concavæ
fuerunt. Sublato cranio vasa sanguifera, maximè ad finem ter-
tium tendentia ipsique sinus sanguine turgidissimi erant. Ne-
que in ventriculis, neque alibi nullam guttulam sanguinis ex-
travasati aut aliûs liquoris invenimus: nihilque tale in cerebro
aut cerebello visum fuit. Glandula pineali & hunc canem ca-
ruisse constitit.

I V.

Ex communicatione *Cl. D. D. Joh. Con-
radi Brunneri.*

CAni mediocris magnitudinis & ætatis, vegeto 1677. d. 5.
Aug. hor. i. pomerid. *Nucis Vomica* 3s cum mica panis in
bolum coactæ intrusit: deglutito bolo alacris aliquandiu mansit
& canino more blandiebatur: post se ad quiescendum compo-
suit. Vix dimidiâ horâ elapsâ surgens pedibus tremuit ac inces-
sit ceu rigidis nulloque articulo præditis: decubitus convulsio-
nes quasdam & subitaneos terrores expertus est ac contentiùs
exsertâ linguâ respiravit, surgens mox convulsus in terram pro-
stratus fuit, denuo se erigens, ceu fulmine ictus, verè epilepticus
corrui & aliquandiu jacuit: sub finem paroxysmi citissimè respi-
ravit exsertâ linguâ, rursusque non usque adeò viribus exhaustis
sur-

surrexit, nam in paroxysmo, licet celeriter, respiravit. Hora 2. pomer. Tetano aliquandiu affligebatur rursusque anhelosus surrexit. Circa 3. Epilepticus factus rigidusque jacuit aliquandiu, ac copiosa saliva ex ore emanavit. Post dimidiam horam anxie respiravit, ac apertam januam aufugiturus per scalam descendens terribiliter convulsus deorsum precipitatus fuit. Hac vice convulsionibus diu ipsum infestabant, spiritumque intercipiebant, unde quoque vivere desiit. Calentem adhuc incidit. Venter lumbidus & turgidus apparuit. Vasa lactea plena & ductus thoracicus à chylo niveo candore nitens in conspectum venit, plurimaque vasa Lymphatica. In ventriculo cum gula & portione duodeni exempto continebatur plurimum cibi sc. caro suilla, lardum aliique cibi, quibus pinguedo innatabat: sublati contentis gula & pylorus albicabant: tota verò ventriculi concameratio atropurpurea, inflammata & gangraenae proxima apparuit: etiam intestini cum ventriculo resecti portio rutilabat: reliquis intestinorum tractus superius rubicundus, inferius albicans erat: continebant materiam chylosam, tænia longissimas: propè cæcum folium graminis integrum & prout demorsum fuit à cane, illibatum occurrit. Glandularum areolae plures accuratè in conspectum venerunt.

Canis iste, dum in vivis erat, tumorem in regione lumbari gestavit, qui nunc augebatur, nunc rursus minuebatur, brevi tamen rursus incrementa sumens, sacculo dorso imposito similis videbatur: injuriæ externae repullulanti tumori animum dedisse credebantur. Apertus tumor continuit substantiam polyposam subcruentam: Ren dexter huic tumori vicinus atrophiam consumptus apparuit, in pelvi continuit substantiam grumofam coagulata & ossiculum quoddam mollius: pelvis propè nuda erat, parenchymate renis ferè omni consumpto.

V.

Ex Communicatione Ejusdem
Cl. D. D. Brunneri.

FELI nondum bimestri, 1677. d. 18. Octobr. circa 9. antimeridianam bolum ex *Nucis vomicae* scrupulo dimidio, & panis micâ factum intrusit; non integrum deglutiit, propè tertiam partem rejecit: dimissa statim multum salivavit, hinc inde per cameram vagabunda vagitus crebros edidit: mox parieti innixa torvè circumspiciens pedibus titubavit: rursus currens pressis gressibus, instar lepusculi, in pedibus, maximè anterioribus, obrigescere coepit, hinc angulos ad se occultandam quaesivit, verùm nullo in loco quietam manere potuit, atque paulò post, ceu fulmine tacta, derepente convulsionibus prostrata fuit: jacuit aliquandiu convulsa: sensim ad se laceffita rediit, suspiriosè respirans: surrexit ac corpus ad parietem inclinavit capite nutante. Non longæ induciæ concedebantur, nam rediit paroxysmus Epilepticus vehemens, qui statim post nonam antimeridianam vitam sustulit. Aperuit cadaver dum adhuc cordis motum, sed summè inæqualem & intermittentem deprehendit. Ablato sterno ad cordis apertionem properavit, ut sanguinis conditionem perspiceret: erant ille fluxilis, fervidus & fumigans, nullus ei grumulus permiscebatur: non erat floridus, sed saturatè rubens & ad nigrorem quendam vergens. Aperto abdomine vidit motum intestinorum tenuium & crassorum peristalticum sursum & deorsum, maximè recti, celerrimum, simulque quomodo chylus & faeces propellerentur. Ab appulsu aëris frigidioris conspexit intestina validè constringi. Ventriculus immotus, flaccidus subhumidus erat. Incisis gula, ventriculo & duodeno, sublatis contentis, observavit harum partium superficiem internam

nam prorsus albicantem & omnis inflammationis expertem, secus ac in cane vidit. Contenta erant bolus muco turbido obvolutus & portio brassicae in antro pylori.

Scholia.

I.

Nucis Vomicae descriptionem aut integram historiam his inserere nec libet nec vacat. Plenè hæc petantur ex *Cl. Joh. Bauhini Histor. Plantar. Univers.* ubi Curioso satisfiet, monstrabitur quoque hanc nucem malè confundi cum Cocculis, à quâ sanè multum differunt.

II.

Nucem Vomicam ratione primarum qualitatum, utcunque calidum nativum brevi suffocet, atque animalibus vitam eripiat, non tamen *Cicuta* magis frigidam intelliget, qui has Historias perpendet, imò nihil torpidi ipsi inesse facile agnosceret. Si effectus illius, sc. ventriculi inflammationem, aphthas & terribiles motus convulsivos ab illâ excitatos meminerit: quod amplius confirmabit æstus in pectoris & abdominis cavo, tactui post animalium obitum occurrens: si quis verò hæsitet præter hæc alia experimenta facere posset, donec de veritate satis constet. Interea *Exc. Cassp. Hoffmann. de Medicam. Officin. lib. 2. cap. 162. §. 150.* assentior in medendo illâ non utendum esse, cum certa præ manibus sint, & quæ semel mala deprehensa fuerit, semper mala meritò præsumatur. Aliis tamen medicamentis permixta fortè minùs nocua erit, vel saltem illius virulentia obtundetur, ne possit damno aliquo afficere. Sic memini Empiricam Tabellas cephalicas carè vendidisse, quarum ingredientium numerum *Nux. vomica* implevit, nemoque inde lædebatur, quamvis plures

plures utriusque sexus, imprimis provectioris ætatis illis manè jejuno stomacho velscerentur. Cum post terrorem pridie conceptum 1635. in autumno hora 7. vespertinâ peste corripere, statim potio bezoartica ab *Exc. D. Joh. Burgo* vero p. m. præscripta fuit, paulò ante ipsius obitum, exhaustam protinus evomui, subsequente magnâ anxietate & summâ virium prostratione, ut de me actum crederetur: D. Parens meus p. m. de vitâ meâ sollicitus, Medico periculose ægrotante, portiunculam El. de Ovo in aceto rutac. solutam propinavit: mox obdormivi, totâ nocte sudavi: Manè surrexi vegetus, emergente sub axillâ dextrâ babone parvo, qui citra suppurationem: t ulteriolem decubitus aut usum medicamentorum evanuit pleneque per Dei gratiam convaleui.

III.

Nucem Vomica tum in canibus, tum in fele convulsivorum motuum, Epilepsiæ & mortis authorem & instigatorem primum fuisse non negabitur, cum, antequam illa intruderetur, hæc animalia vegeta & sana essent; nec quicquam aliud in cadaveribus repertum fuerit, cui, præter illa quæ à *nuce Vomica* profecta sunt, culpa imputari posset; omnia enim ritè disposita erant & si quid. p. n. occurrit, non nisi nucis hujus effectus erat. In Historiâ 3. quidem *cocculæ* convulsionum prolusiones in cane excitarunt, verum cum maximam partem vomitu rejecisset, non in nervum eruperunt, & licet portio in corpore restitisset, ut ex intestini rekti contentis videre erat, non tamen ullas turbas commovit, circa vesperam enim appetiit, noctu quietus & sequenti manè famelicus erat. Nec *auripigmentum* & *arsenicum* symbolum ad convulsiones excitandas contulisse credibile est, quia ad 10. mat. usque nullum symptoma observatum fuit: post intrusam verò *nucem Vomica* demùm ille expertus est symptomata eo ordine & ratione, qualia cætera animalia passa sunt, quibus nec *cocculæ* nec *arsenicum* prius ingestum fuerat.

IV.

Convulsivorum motuum & Epilepsiae subsequenter causam primariam sedem suam intra ventriculum habuisse, verisimile omnino est, nam in Hist. 1. Catello elapso horae quadrante jam caput succuti, & in latus trahi coepit, paulo post subsequente Epilepsia: In caniculâ atate provectiore his symptomatibus virulentiam exserere coepit post horam circiter dimidiam Hist. 2. Citius in Cane Hist. 3. tardius in cane Hist. 4. sed non ultra dimidiam horam symptomata differebantur: citissime verò felem primum convulsi motus, mox vehementissima epilepsia afflixit: quo temporis intervallo in neutro horum animalium vix quicquam de *nucis Vomicae* particulis dissolutis aut quinta essentia, à stomachi fermento elicita ad massam sanguineam, & hinc ad cerebrum pertigisse prorsus credibile est: bolus enim in Canicula Hist. nondum penitus dissolutus in Ventriculo repertus fuit: in Cane Hist. 3. bolus muco involutus in ventriculo occurrit: ut & in fele Hist. 5. Ileum quidem Canis Hist. 2. *nuci Vomicae* simile quidpiam continere videbatur, ut & Canis Hist. 3. sed dubie: & licet fortè in his duobus, ut & in catello Hist. 1. ex Cane Hist. 4. & fele nucis fragmenta ad intestina pervenissent, non tamen concludi posset, plus inde ad lacteas emanasse, quàm de graminis folio integro & illibato, quod in Cane propè caecum Hist. 4. repertum fuit, nam *nux Vomica* substantiâ prædita est tenacissimâ & compactissimâ, unde in pulverem contundi nequit, aut non nisi longo & multo labore, sed si pulvis ejus expetatur limanda est; ut taceam mucum, quo boli in duobus canibus & fele involvebantur, obstitisse extractioni essentiae densissimi corporis, ad quam Chymici aliàs requirunt menstruum, ut vocant, tenuissimarum partium, non quòd lambat solum exteriorem corticem, sed intima penetret. Nec inflammatio intestinorum in cane Hist. 2. & Hist. 4. argumento est, Essentiam *nucis Vomicae*

Vomica huc pervenisse, cum aliunde & imprimis à violentiâ motuum convulsivorum effici potueris, quod eo magis credibile est, quia in cane Hist. 3. & in Ventriculo felis, in quo bolus ex *nuce Vomica* perstitit, nulla inflammatio excitata fuit. Nec huic sententiæ adversatur lymphæ in ventriculis cerebri stagnans in catellâ Hist. 2. cum sæpe his in locis lymphæ extravasata reperiatur in cadaveribus illorum, qui nihil horum passi sunt, & in cane Epilepsiâ terribili interempto ne guttula vel lymphæ vel sanguinis extravasati occurrerit. Fortè si post unum & alterum paroxysmum canibus istis lac, vel aqua tepida cum oleo infusa fuissent, antequam vires prostratæ fuissent nimium, prolecto vomitu & eliminatâ *nuce vomica* evasissent, atque ita clariùs constitisset, harum convulsionum primum authorem in ventriculo latere, quod experimentum aliis, qui dubitant, faciendum relinquo: non ignarus horum venenorum vegetabilium vim etiam ab aquâ valdè obtundi. Cum itaque *Nux vomica* convulsivorum motuum & Epilepsiæ causa fuerit, & quidem ventriculi pomœria non egressa, dispiciendum quomodo hos tumultus excitarit? Explosio hic nullum locum habebit, cum nec ejus substantiæ in minutissimas particulas comminuta, nec quinta quædam essentia elicitæ sanguini permixta, aut per dubios nervorum canaliculos ad cerebrum pervenerint. Potiùs irritando hos motus effecisse statuendum videtur. Hac vi nucem istam præditam fuisse, plurima satis apertè testantur, tum in viventibus adhuc animalibus, tum in cadaveribus conspicua. Catellus in Hist. 1. statim vagiit, vomuit; discisso abdomine orificium utrumque ventriculi arctissimè constrictum visum, distento ventriculo supra modum. In caniculâ Hist. 2. præter illa, quæ post intrusum bolum observabantur in vivâ, jam emortuo corde, adhuc irritaminis effectus conspiciebantur in toto ventriculo nunc hîc nunc illic se constringente, compatiens etiam ipsis intestinis: mucosus ventriculus plenus erat, quem procul dubio prolicuit *Nux*

-*cis vomica* acrimonia; aderant inflammationis indicia tum in hoc, tum in cane Hist. 3. imprimis Hist. 4. Absuit quidem in fele inflammatio, quia post ingestum nucem non diu supervixit, at quoque ventriculus mucosus scatebat, quem nemo frigoris productum credet, qui norit ab errhinis etiam calidissimis mucum alibi similemque ob sal clysteribus impensius commixtum ex intestino potissimum recto prolici. Alia praetereo, utpote manifesta historias perpensuro. In intestinis mucus quoque apparuit, sed diversus, nec ventriculi mucosus similis, atque imprimis observatu dignum videtur, quod in cane Hist. 3. ne guttula quidem chyloso mucosus debile etiam propè ejus ostium permixta fuerit, quod me non parum persuasit *nucem Vomica* pylori limites nunquam egressam fuisse, nec vesiculam bilariam toto conflictus tempore bilem stillasse. Non tamen nuda & levis irritatio suffecisset ad Praesidem systematis nervosi permovendum, nisi vehemens atque iterata fuisset, quam potissimum ab orificiorum validissimam constrictione auctam arbitror: cum enim orificia haec arctissime clauderentur, ut ex historiis patet, non solum acerbissimi dolores excitati fuerunt, sed insuper intestinus hostis intra sinum ventriculi detentus calamitatem duplicavit. Non raro observatur, in affectu historico credito foeminas, antequam vel animo linquantur, vel etiam convellantur, conqueri de gravissimam constrictione circa cartilagineam ensiformem, atque aliquid ibi tantum non cor abrupturum, *Es wolte ihn en etwas das Herz abdrücken*: ipsaemet dolorem compressivum & constructivum vocant. Si constrictis fibris circularibus antri pylori & medii ventriculi cessissent circulares stomachi, ac contentis ventriculi atque imprimis *nuci vomica* ibidem commoranti, Praeses Systematis non ad hanc indignationem commotus fuisset, nec primum particulares convulsiones & postea Epilepsiam imperasset, prout canis in Hist. 3. expertus est, nam vomitu *cocculis* maximam partem rejectis, quamvis Epilepsiae prodromi & quidam

motus

motus convulsiui adessent, nihilominus brevi post vomitum alacrior reddebatur, atque tandem omne periculum evasisset, nisi postero die *nux. vomica*, vehementioris constrictionis utriusque orificij ansa, Præsidem prorsus furiosum fecisset. Præses subinde tumultuare desiit, & quasi per paroxysmos Epilepsiam concitavit, quia spirituum, quorum ope indiget, magna copia ob motuum violentiam dissipata fuit: in plerisque tamen furere non desiit, donec vivere desierunt; imò in catello Hist. I. exsecto ventriculo, & abreptitius, sæviit, nisi fortè nova vulnera & partium nervosarum læsiones etiam ad has injurias excutiendas ipsum stimularint, ac ad ultimas suppetias ferendas postularint.

V.

Nèque Cànēs, neque fœlem mortuam certum est grumefacto sanguine, cum in nullo, dum adhuc calebat, vel minimus grumulus aut granulum & in ventriculis cordis atque auriculis & in Venis, etiam minoribus, reperiri potuerit. Aliter sanguinis crasim depravatum, aut spiritibus orbam fuisse, nulli sensum patuit: vitium à venenis illatum massæ sanguineæ inexplicabile quidam ajunt: quod eò lubentiùs credo, quia fortè nullum est, utcunque Venenum sui valdè multiplicativum gratis affirmetur. Illis qui occultæ sanguinis corruptelæ inhærebunt, *Illustr. Jacob. Aug. Thuan. Hist. Lib. 27. p. m. 22.* considerandum propono seu ænigma, seu æquum postulatum: Ita n. ille; *A fide dignis mihi narratum fuit apud Convallenses seu Valdenses in usu esse, ut gladiorum acies, spicula, venabula, sagittas, glandes plumbeas & cetera misilia, Toræ vulgò dictæ, seu potius Phthoræ succo, quæ in illis locis frequens nascitur & vulgari toxici nomine appellatur, insciant; quod præsentissimum venenum esse sciunt Medici. Ejus & longè alium in re dispari usum inter Alpinos, quem minimè reticendum putavi, mirabitur Lector: Gallinas & pullos & hujusmodi volucres, quarum*

quarum Carnes edules in diverforiis apponuntur, cultris eo succo illitis sub alis figunt, quo ictu mox emisso sanguine exanimantur, nullo vitio inde contracto, tantum carnes inde teneriores redduntur & statim hospitibus comedenda apponuntur: quod rerum Naturalium Investigatoribus amplius discutiendum relinquo. In praegressis memorat, nullos ex Sabaudis, qui à Valdensibus fauciati fuerant, evasisse. Addo his quæ Nob. Franc. Redi Obs. de Viper. p. 32. refert: Scio quod diversæ personæ coxerint & comederint hilariter omnes bonos illos pullos gallinaceos & columbinos & omnia reliqua animalia, quæ viperæ momorderant, quicquid dicat Matthiolus, non posse id fieri, sine manifesto veneni periculo. Huc quoque pertinent quæ Nob. Redi ex Gal. l. 3. de Temperam. Authore de Theriac. ad Pison. Celso, Lucano refert, nimirum feras sagittis venenis infectis interemptas innoxie comedi posse, qui in l. c. videantur. Quomodo venena extrinsecus illata ictu aut vulnere, brevi motum cordis sistant, atque ita vitam eripiant, non multis disceptabo, cum hac in re nunquam periculum fecerint, & quæ in demorsis à Lupis rabidis ante aliquot annos observavi, huc non pertineant. Ipse D. Redi l. c. p. 67. fatetur, se nihil certi hæcenus invenisse, quod plenissime sibi satisfaceret, quamvis in frequentissimis experimentis diu occupatus fuerit: attamen hoc ausim asserere, quod si congelatio, seu grumefactio sanguinis mortis causa his fuisset, id ipsum latere non potuisset, si solummodo calentium adhuc animalium pectora aperuisset, ac corda fauciasset; eademq; operâ cognovisset brevi post ictum illatâ necem, sanguinem non ulque adeo corruptum fuisse, cum paucorum momentorum intervallo depravari nequeat, ut prorsus ad flammulam vitalem fovendam ineptus sit, quin vitium in sensus incurrat sive spiritus dissipati, sive tota compages in sua elementa soluta fuerit. Spiritus narcosi quadam sopiri & consequenter cordis sensum obtundi, non possum credere, cum post ictus animalium venenatorum intensissimi dolores oboriantur, quod nemo

mo non ab apibus aut velpis punctus fatebitur & forte animalia à viperis morfa dolorum indicia prodita docebunt. Cor à sanguinis copia obrui, lubenter concedo, at nullo ipsius insigni vitio; id fieri potest quoque si prius fibræ illius multis & frequentibus convulsivis motibus delassatæ & enervatæ fuerint, aut ob impeditum sanguinis motum per pulmones ob constrictionem fibrillarum nervearum tonum suum amiserint, ut sanguinem in auriculis & ventriculis, stagnantem ulterius propellere nequierit: unde procul dubio non secus ac in omnibus suffocatis adhuc vidi, cor sanguine turgidissimum cum vena cava ascendente aliisque majoribus, invenisset. Certe si tantillum veneni ietu viperæ aut scorpionis sanguini permixtum, aut amplo vulnere venabulo aut glande plumbea communicatum, eique contusum totam massam, aut maximam ejus partem contaminaret, ut ad vitam fovendam ineptus redderetur, nemo impune illis animalibus vesceretur, ac merito *Matthiolo*, quod citra experientiam, sola ratione nixus statuit, assentiendum foret, cum in brevi illo spatio quod animali post vulnus acceptum vitæ super est, nihilominus sanguis circuletur, quaquaversum dispergatur ac carniū intimos recessus subeat, illisque post mortem tenacissime in hæreat, ut nulla undâ elui possit. At forte objicitur aliam venenatorum rationem esse, quæ foris inferuntur, aliam quæ intra corpus admittuntur, quorum illa carnes experientia teste non prorsus elui ineptos aut noxios reddant. Verum & his ipsis experientiam opponere licebit, utcumque *cocculis* aut *nuce vomica* interemptorum animalium carnes nullis animalibus devorandas hætenus objecerim, at in vulgus notum est, quosdam bolos ex his in piscinas projicere, ac pisces illis vescentes enecatōs sine valetudinis damno, at non impune, si domini piscinarum facinoris conscii fiant, comedere. Cæterum ut ad canes & felem *nuce Vomica* exanimatos redeam, cor à motu cessasse non ob sanguinis aliquod vitium propter quod propelli nequierit, ex

sectione statim postquam expirant manifestum est, nam fluidissimus adhuc fuit, caluit colore & consistentiæ sanorum similis, sed ob ejus fibras debilitatas, & ita enervatas ut illum propellere nequirit, idque potissimum evenit ob ipsius cordis convulsiones, cum reliquo musculofo genere frequentissimas & vehementissimas; amplius labefactatum fuit, quia quoque sanguinis motus per pulmones respiratione intercepta in paroxysmis impeditus fuit, unde cordis fibræ ob longiorem extensionem tonum suum amiserunt. Citius quoque cor in motu suo succubuit, quia in paroxysmis minus ordinatè sanguis ad cerebrum propulsum, & multum spirituum animalium dissipatum, adeoque minus postea cor instauratum fuit, unde repetitis paroxysmis magis magisque elanguit, donec non amplius ad sanguinem arctiore complexu propellendum validum satis fuit.

VI.

Fibrarum ventriculi & intestinorum motum superstitem aliquandiu manere emortuo corde ac cerebro & cerebello nullos spiritus animales suggerente ex Hist. 2. in cane videre quoque licet: ex quo patet, quamvis hæ partes aliquandiu influxu sanguinis & spirituum animalium priventur, non protinus emori.

VII.

Pancreatis succum ad chylicationem & sanguificationem, ut & flammulæ cordis accensionem tantopere non necessarium esse, quin illo animal carere possit, ex Hist. 3. manifestum evadit. Interea absit ut pancreas frustra à Natura sapientissima fabricatum credam: confert suam operam ad chyli perfectionem & distributionem aliàs egregiè, licet citra pugnam aut fermentationem speciosè potius confectam, quàm unquam probatam. In hoc cane post ductus discissionem vicariam operam præstiterunt
procul.

procul dubio glandulae intestinales similem humorem stil-
lantes : nam nullum in actionibus mendum observatum fuit.

VIII.

Vermes hirudinum instar proboscide se internae intesti-
norum tunicae infigentes ac taniarum more ab illis pendentes,
monstrarunt in Hist. 3. rationem & modum, quo intestina, um-
bilicum & inguina perforant, hisque in locis exitum, quorum
omnium exempla etiam mihi in praxi obvenerunt, quærant
apertum sit.

CAPUT XIV.

De Helleboro albo. Historia I.

 Atello trium circiter septimanarum d. 14. Jul. 1676. circa
2. pomerid. cum Cl.D.D. *Heinrico Sceta à Zavorziz*, Hel-
lebori albi scrupulum lacti immixtum infudi, vix per
momentum admissum maximam partem evomuit & paulò post
flavum per alvum egressit: mox rursus aliquoties vomuit simul-
que convulsivis motibus variè jactatus fuit. Vix quadrante ho-
ræ elapso mortui instar in latus decubuit ac linguâ exsertâ mor-
tuo similis jacuit, movente se solum adhuc diaphragmate: pera-
ctâ horâ cum dimidia semimortui abdomen incidi, unde inter
secandum pedes movere & vagire cœpit: aperto abdomine, ven-
triculum flaccidum & rugosum invenimus: illo exempto cor
& diaphragma satis validè, sed per longiora intervalla, se move-
runt. In inspiratione diaphragmatis motus à cruribus incepit,
ibique in tumorem abdomen spectantem attollebatur, super-
nam planitiem expandebantur, eamque tensam, ita tamen ut in
ambitu viderentur sulci inter fibras carnosas, crassas & veluti